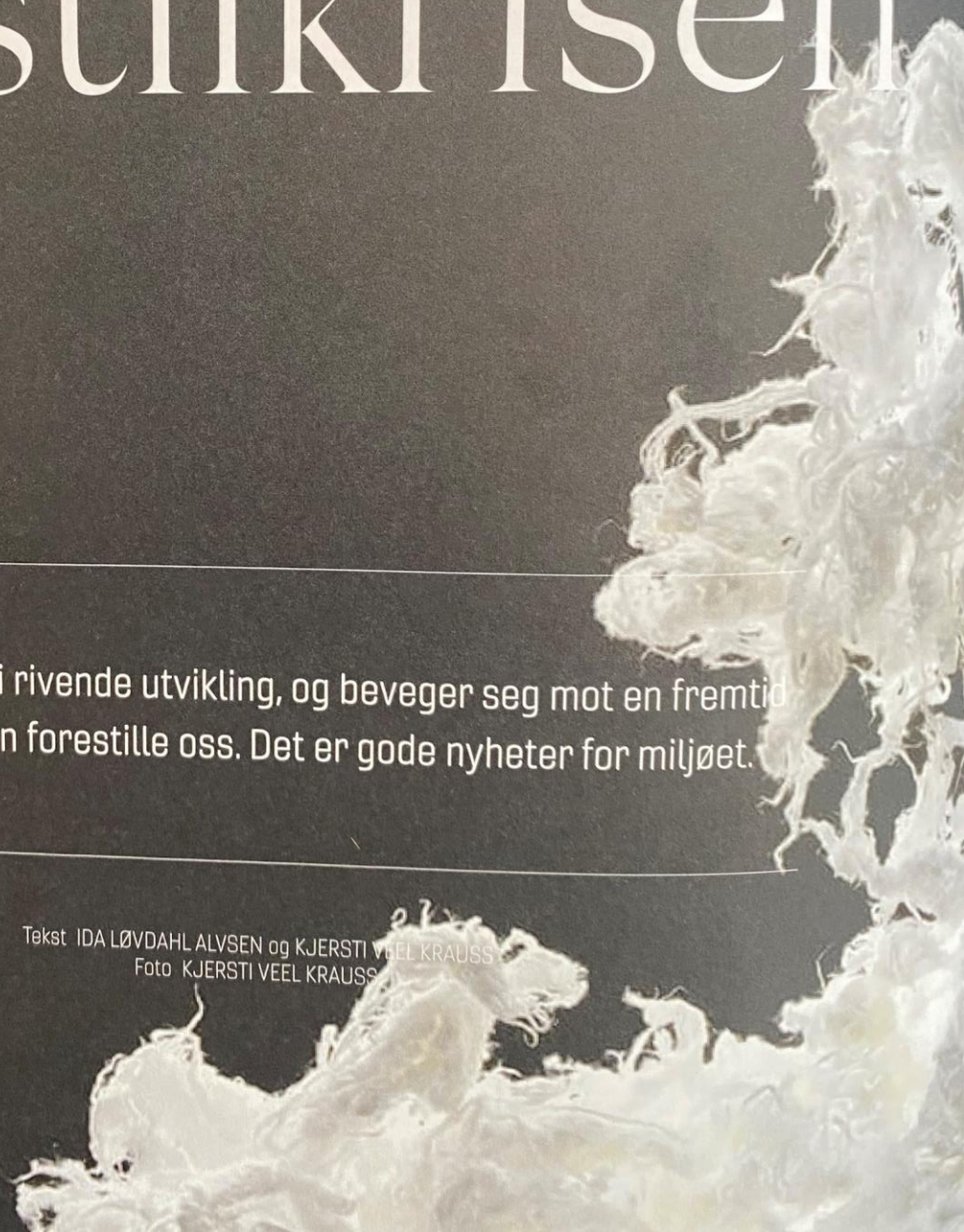
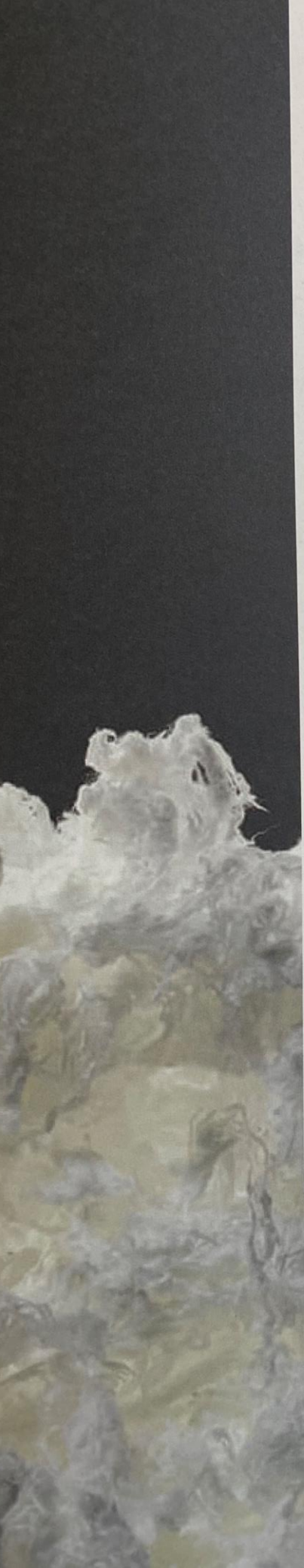

Slik skal vi løse tekstilkrisen

Tekstilbransjen er i rivende utvikling, og beveger seg mot en fremtid vi nesten ikke kan forestille oss. Det er gode nyheter for miljøet.

Tekst IDA LØVDAHL ALVSEN og KJERSTI VEEL KRAUSS
Foto KJERSTI VEEL KRAUSS

Tenk deg at du går inn i en klesbutikk. Du har med deg din gamle bukse som ikke lenger kan brukes og en jakke som trenger ny glidelås. Du legger buksa i pantemaskinen og får bonuspoeng til neste kjøp og leverer jakka til butikkens skreddertjeneste. Du ser om du finner noe du liker i second hand-avdelingen, før du går over til å se på utvalget av nye klær. Det ligger på butikkens digitale shoppeverktøy.

Der er det et par bukser som du liker godt. Du kan selv velge farge, passform, design og materiale. Så får du opp informasjon om hvilke kjemikalier som vil bli brukt i prosessen, hvor lenge du kan forvente at plagget varer, hvordan arbeidsforholdene til arbeiderne vil være og hvilket klimaavtrykk du etterlater ved kjøpet. Når du har bestemt deg, skannes kroppen din for å få eksakte mål. Så starter produksjonen av den nye buksa di.

Den gamle buksa har i mellomtiden blitt vurdert til å være umulig å reparere for gjenbruk. Den har blitt automatisk sortert og lagt sammen med andre ubrukelige plagg av samme materiale. Nå skal den kvernes og løses opp til en masse som skal spinnes til et nytt tekstil som produsentene syr til nye plagg på bestilling.

Dette høres kanskje ut som science fiction, men det er faktisk slik morgendagens tekstilbransje kan se ut. Radikale endringer i hvordan vi produserer og konsumerer klær, er presserende nødvending. Hjulene for å skape et scenario som det over, er allerede i gang.

Vi har løsningen på en bitteliten del av problemet, og kan jobbe med det. — Janicke Lorange, Smallmatters

NYTT LIV: Janicke Lorange (t.h.) og Line Houge i Smallmatters lager gamle duker og sengetøy fra hoteller om til tøyposer slik at du kan ta bedre vare på for eksempel fint undertøy, sko eller bunadssølv.

Små tuer ...

– Til å begynne med skulle vi redde hele verden, men vi fant fort ut at det klarer vi ikke. Vi er jo bare to stykker, ler Janicke Lorange.

– Men vi har løsningen på en bitteliten del av problemet, og kan jobbe med det, sier hun.

Sammen med Line Houge startet Lorange i 2018 opp bedriften Smallmatters som lager nye produkter av tekstilavfall og tekstilrester.

I Norge er det slik at hotell- og restaurantbransjen leier tekstiler som sengetøy, laken og duker fra vaskerier. Etter en viss tid går tekstilene ut av rotasjon, og da kastes eller sendes de til forbrenning. Ifølge Houge og Lorange er disse tekstilene av så høy kvalitet at de fint kan sys om til nye produkter, eller up-cycles, som det også kalles. Det er nettopp det Smallmatters gjør.

Per i dag produserer Smallmatters handlenett og tøyposer i forskjellige varianter og størrelser. Tanken er å erstatte engangsprodukter i plast og å hjelpe folk til å ta bedre vare på klær, sko og andre ting, slik at de varer lenger.

Gründerne formelig bobler over av ideer til produkter de ønsker å lage framover, og det er langt fra mangel på råvarer. Tvert imot.

Enormt mye tekstilavfall

– I fjor brukte vi ca. 1000 kilo i vår produksjon, men ut fra våre egne beskjedne estimater kaster vaskeriene 13 500 tonn tekstiler i året, sier Lorange.

– Tenk om vi kunne fått en avtale med kommunene om å levere up-cycledede produkter til bruk i skolene, for eksempel. Det er 60 000 elever hvert år som skal dekorere forklær eller handlenett. Da begynner vi å snakke mengder, forklarer hun engasjert.

Den mengden er likevel bare en dråpe i havet av tekstiler som går rett i søpla hvert år.

Ifølge en rapport skrevet av PlanMiljø og Østfoldforskning på

oppdrag fra Miljødirektoratet i 2019 kaster norske husholdninger anslagsvis 31 550 tonn tekstiler i restavfallet hvert år.

Den totale mengden vet man ikke. Næringslivet er nemlig ikke pliktig til å rapportere hvor mye tekstiler de kaster. Dette er det derimot snart slutt på.

Til roten av problemet

EU har, gjennom et nytt avfallsdirektiv, bestemt at alle EU og EØS-land må innføre separat kildesortering av tekstiler fra husholdningene innen 2025. EU jobber også med nye regelverk rundt tekstilavfall fra næringslivet.

Det betyr at Norge og Europa innen kort tid må finne en måte å håndtere store mengder tekstilavfall på.

Avfallsproblematikken rundt tekstiler har vært kjent i mange år og utredet i flere omganger. I 2002 ble det skrevet en NOU (Norges offentlige utredninger) om avfallsreduksjon på oppdrag fra Miljødirektoratet. Det har blitt utarbeidet en nordisk veiplan for bærekraft i tekstilindustrien, og det har blitt skrevet flere rapporter om temaet av både SIFO, PlanMiljø og Østfoldforskning. De peker alle på det samme: For å finne en løsning på denne utfordringen, nytter det ikke bare å tenke avfallshåndtering. Vi må først og fremst tenke avfallsforebygging. For å gjøre det må vi gå til roten av problemet.

Fram til nå har tekstiler blitt produsert etter en lineær modell der man i korte trekk bruker jomfruelige materialer til å lage tekstiler, man selger klærne, og de brukes og så kastes. Skal tekstilbransjen bli sirkulær, må dette mønsteret brytes, og da må alle ledd i prosessen involveres.

Dette betyr i praksis at klesbransjen må forandre seg fundamentalt.

Design for et langt liv

CLO er et virtuelt designprogram som er i ferd med å revolusjonere måten motedesignere jobber på. Tidligere måtte designerne teste ut forskjellige stoffer og gjerne lage flere forskjellige prototyper før et plagg var klart til produksjon. Nå kan de teste passformer, hvordan tekstilene ser ut og oppfører seg på en kropp, og funksjonaliteten deres med noen tastetrykk. Uten at så mye som en tråd går til spille.

– Vi har spunnet på de samme visuelle kodene i 30 år, så det er nok ikke der innovasjonen vil være. Jeg tror endringene vil være tilknyttet digitalisering av verdikjeden og tekstil-innovasjon, sier Siv So Hee Steinaa.

Steinaa er førstelektor og forsker ved OsloMet og underviser på studieretningene Mote og produksjon, og Mote og samfunn.

– Mange har en forestilling om at klesdesign bare er en kreativ, fri prosess, men det er veldig mange elementer som må være på plass før det kreative arbeidet begynner, forklarer hun.

Ifølge førstelektoren er det viktig at de ferdige klærne holder seg godt og er attraktive over tid slik at de blir brukt lenge, men det er også mange andre valg designeren må ta for å sikre at design- og produksjonsprosessen blir mest mulig miljøvennlig. Alt fra fiberproduksjon, innfargingsprosesser, stoffproduksjon, transport, handel, bruk og avhending har en betydning. Da trengs det kunnskap.

I produksjonen må det være minst mulig svinn av materialer og andre ressurser.

Her kan de nye digitale hjelpemidlene være banebrytende.

– Vi har allerede jobbet med digital mønsterkonstruksjon i over 10 år. Høsten 2020 implementerte vi kurs i 3D-simulering og virtuell prototyping, både i det ordinære studieprogrammet og som et videreutdanningstilbud, forteller Steinaa.

De nye digitale verktøyene kan bli sentrale i utviklingen av nye bærekraftige forretningsmodeller og produksjonsmetoder. For eksempel kan CLO vise hvordan plaggene vil se ut på en virtuell kopi av en kundes kropp, noe som gjør det mulig å både markedsføre plaggene og selge dem før de i det hele tatt er produsert.

Klær til leie

MUD jeans består av 40 prosent resirkulert denim og resten økologisk bomull. Jeansene er farget med miljø-sertifisert indigofarge og i fabrikken resirkuleres 95 prosent av vannet som brukes. En mer miljøvennlig produksjon er viktig og bra, men det som var virkelig banebrytende da nederlandske MUD Jeans så dagens lys i 2012, var at du ikke behøvde å kjøpe klærne. Du kunne lease dem.

Det produseres i dag enorme mengder tekstiler. Ikke minst på grunn av den såkalte *fast fashion*-industrien. Det er betegnelsen på de store kjedene, som for eksempel H&M og Zara, som årlig produserer mange kolleksjoner med billige trendklær. I 2013 ble det produsert 14 plagg for hvert menneske på jorden. Norge importerte 67 plagg per person. Det er ingen grunn til å tro at tallene er lavere i dag.

Tekstilene er ofte av dårlig kvalitet og er laget av blandede materialer, noe som gjør at de har kort levetid. De er dermed ikke spesielt attraktive på gjenbruksmarkedet. Blandingsmaterialene er i tillegg nesten umulig å resirkulere.

– Produsentene er nødt til å begynne å ta mer ansvar, sier David Watson.

Watson er miljøanalytiker i danske PlanMiljø og er en av Norden og Europas ledende eksperter på sirkulær økonomi innen tekstiler. Han ønsker å få myndighetene mer på banen for å sørge for insentiver og regelverk som skal få produsentene til å lage klær på en bedre måte. Da trengs det klarere føringer. Ett aktuelt regelverk er produsentansvarsordninger. Da må produsentene selv betale og sørge for håndteringen av tekstilavfallet de setter på markedet.

I Sverige har det nylig blitt gjennomført en statlig offentlig utredning om en mulig produsentansvarsordning på tekstiler. En av konklusjonene i rapporten er at en slik løsning vil bidra til å plassere ansvaret for tekstilavfallet der det hører hjemme, men vil i seg selv ikke bote på det store problemet med overproduksjon.

Allerede i 2012 slo forbruksforskningsinstituttet SIFO fast at de største miljømessige fordelene ligger i økt levetid og ombruk.

De siste årene har den økte oppmerksomheten rundt miljøaspektet ved tekstilbransjen fått mange bedrifter til å tenke nytt. Også i Norge. Fjong, som leier ut klær, og second hand-appen Tise, er gode eksempler på dette.

Et annet eksempel er det svenske jeansmerket Nudie. De har ikke butikker. De har *repair shops*. Du kan naturligvis kjøpe nye klær der også. Både helt nye og brukt, men hovedfokuset ligger på å reparere ødelagte jeans. Kjøper du et par Nudie-jeans, kan du nemlig få dem reparert gratis for alltid.

Mange har en forestilling om at klesdesign bare er en kreativ, fri prosess, men det er veldig mange elementer som må være på plass før det kreative arbeidet begynner. – Siv So Hee Steinaa, OsloMet

MILJØVENNLIG: Hver bomullsplante skal i fremtiden bli til tekstil som lever lenger.

Hvis du ser på mindre aktører, globalt og nasjonalt, er de ofte mye mer lokalt orientert. Det er mange mindre bedrifter som er mer idealistiske og ikke nødvendigvis har ambisjoner om en voldsom vekst. – Siv So Hee Steinaa, OsloMet

Dette er også noe av kjernen i MUD Jeans forretningsmodell. Den er lagt opp slik at det som er best for miljøet også er mest gunstig for selskapet selv. Nemlig å kunne holde plaggene i bruk så lenge som overhodet mulig, og holde tekstilene i sirkulasjon enda lengre. Leasingperioden går over ett år, og du som kunde betaler en fast sum per måned. Når året er omme, kan du enten velge å beholde plagget, du kan bytte det inn i et annet som du kan ha i ett år eller du kan levere inn plagget og avslutte leasingforholdet. Da mottar du en kupong som gir deg avslag neste gang du vil kjøpe eller lease. Hva som skjer med klærne som leveres inn, avhenger av tilstanden. Er de i god stand, blir de vasket og gjenbrukt. Er de ødelagte, blir de reparert før de gjenbrukes. Er de fullstendig oppbrukt, går de til resirkulering og brukes i produksjonen av nye MUD plagg.

Ansvar for egen handling

– Ett scenario er at tekstilbransjen i fremtiden blir mer lik bilindustrien. At man bare har noen få store produsenter fordi regelverket for å produsere er så strengt at det bare er de største som kan klare å oppnå kravene i praksis, sier sjef for bærekraft i Kappahl, Sandra Roos.

Alle store kleskjeder med respekt for seg selv har de siste årene ansatt bærekraftsjefer som skal bringe bedriften inn på et mer miljøvennlig spor. Merkelappen *fast fashion* er det ingen som vil assosieres med lenger. Flere kjeder samler inn kundenes brukte klær mot rabatt på neste kjøp. Det er også mange som tilbyr «bærekraftige» kolleksjoner. Miljøgevinsten av dette er

det derimot stor uenighet om, og kjedene blir ofte beskyldt for grønnvasking.

Når endringene nå tvinger seg på, som følge av økte miljøkrav og mer bevisste forbrukere, mener Roos det kan være lettere for en storprodusent å bli mer miljøvennlig enn mindre aktører.

– Storskala kan være bedre for miljøet. Klærne kan produseres veldig effektivt med tanke på bruk av vann, farge og kjemikalier for eksempel. På den andre siden kan storskala være et problem for forholdene på syfabrikken, forklarer hun. Ifølge Roos krever bærekraftsarbeidet mye kunnskap, og det er et stort regelverk som klesprodusenter må holde styr på. Hennes erfaring er at dette er spesielt utfordrende for mindre bedrifter.

– Kunnskapsnivået er lavt. De mindre aktørene har gjerne ikke egne eksperter på tvangsarbeid, på bærekraft og på lovgivningen rundt. For å holde oversikten trenger man mye kompetanse, og man må ha direkte kontakt med leverandørene, sier bærekraftsjefen.

Steinaa fra OsloMet er ikke enig i at mindre produsenter ikke klarer å henge med på miljøutviklingen. Hun mener den tankegangen tilhører fortidens forretningsmodeller.

– Hvis du ser på mindre aktører, globalt og nasjonalt, er de ofte mye mer lokalt orientert. Det er mange mindre bedrifter

Forslag til tiltak som norske myndigheter har fått fra bransjen og/eller eksperter:

- Utarbeide krav til merking av tekstilprodukter
- Konkretisere forbrukerkjøpsloven. Krav til kvalitet på tekstilene og forbrukerrettigheter
- Lovforslag som stiller nye krav til næringslivet (for eksempel åpenhetslov og produsentansvarsordning)
- Forby engangs tekstilprodukter
- Legge til rette for økt reparasjon og gjenbruk. (For eksempel ved å kutte mva. på slike tjenester)
- Øke importavgift på «billigprodukter»
- Øke skatten på materialer
- Bidra med midler til kunnskapsdeling og innsiktsarbeid
- Regelverk for omsetning og garantier for brukte produkter

DETTE KAN DU GJØRE: Elsk klærne dine!

1. Bruk det du allerede har.

Tenk nytt og vær kreativ med det du har.

2. Kjøp nytt bare når du trenger det.

Tenk to ganger før du kjøper noe nytt. Trenger du egentlig denne?

3. Sats på kvalitet fremfor kvantitet.

Klesplagg som er laget av rene materialer, som for eksempel ull, holder seg fine lenger. Koster klærne litt mer, tar vi også oftere bedre vare på klærne våre.

4. Finn ut hva du kler og hva som er din stil.

Husk på dette når du kjøper nytt.

5. Returner feilkjøp fra internett.

Har du kjøpt noe på nett som ikke passer? Send det tilbake.

6. Bytt, kjøp brukt, lån, lei og arv.

Det mest miljøvennlige er å bruke tekstilene minst dobbelt så mange ganger. Ha byttekvelder med venninner, gi klærne videre til noen du tror vil like det, selg eller donér klærne til frivillige organisasjoner.

7. Ta vare på klærne dine.

Lær deg mer om tekstiler og hvordan du skal ta best vare på klærne dine. Lær deg å sy, strikke og reparere. Det finnes mye informasjon, gode råd, mødre, fedre, bestemødre, kurs og DIY-guides, både digitalt og analogt. Du kan også få det reparert hos noen andre.

som er mer idealistiske og ikke nødvendigvis har ambisjoner om en voldsom vekst. Vi ser også at mange finner nye måter å samarbeide på og på den måten knytter til seg kompetansen de selv ikke har, forklarer hun.

Førstelektoren tror i likhet med Roos at det ikke vil være plass til alle dagens aktører i en fremtidig tekstilbransje. Men i motsetning til bærekraftsjefen tror Steinaa at det kan bli færre designjobber i de store konsernene.

– Hvem som overlever, tror jeg kommer an på hvem som klarer å omstille seg. For en mindre bedrift kan det være lettere fordi de har større fleksibilitet. Jeg tror vi i fremtiden vil få flere små nisjeaktører som blant annet lager klær på bestilling og involverer kunden i designprosessen. Når det gjelder de store volumene av klær, tror jeg vi vil få se mer klassikere i god kvalitet, sier Steinaa.

Bærekraftsjefen på Kappahl tror det fortsatt vil være fysiske klesbutikker i fremtiden, men at det vil være større krav til at forbrukeren selv gjør bevisste valg.

– Jeg tror vi i fremtiden får all informasjon opp på mobilen via en QR-kode. Alle harde fakta om produksjonsprosessen, kjemikalie- og vannbruk, arbeidsforhold, hvor mye karbon-dioksid som slippes ut, livslengde og så videre, sier Roos.

– Hvordan industrien vil bli i fremtiden, avhenger også mye av forbrukerens verdivalg, sier Steinaa.

En mer bevisst forbruker

Det aller beste for miljøet hadde vært dersom vi alle gikk rundt i grå, helt like overaller.

Det er nok et framtidsscenario de færreste av oss ønsker. I vårt samfunn er klær mer enn noe som holder oss varme. Klær er kultur. Det er et middel for å uttrykke tilhørighet. Individualitet. Klær skaper folk. Det skal det også gjøre i fremtiden. Men med friheten til å kle oss som vi vil, kommer også ansvaret for å gjøre det på en bedre og mer miljøvennlig måte.

Forbruksforskningsinstituttet SIFO publiserte i 2016 en rapport der de estimerte at hver nordmann eier i snitt 359 plagg. Hvert femte av disse blir sjeldent eller aldri brukt. For å ta mer miljøvennlige valg må forbrukerne bli mer bevisste.

– Forbrukeren er forvirret. Dette med å gjøre et bærekraftig kjøp er vanskelig, sier Linda Refvik.

Hun er klyngeleder for Norwegian Fashion and Textile Agenda (NF&TA); næringsklyngen for den norske mote- og tekstilnæringen. De jobber for en grønn utvikling for den norske mote- og tekstilindustrien. Gjennom Tekstilaksjonen, som er ett av deres mange prosjekter, ønsker de å oppfordre oss forbrukere til å bruke klærne våre dobbelt så mange ganger innen 2024.

– Vi ønsker å bidra til at forbrukeren får mer kunnskap om klær og skaper nye forbruksvaner, sier Refvik.

Hvem som overlever, tror jeg
kommer an på hvem som klarer å
omstille seg. – Siv So Hee Steinaa, OsloMet

Det er én ting du som forbruker helt klart kan gjøre: Stopp å konsumere så mye. – David Watson, PlanMiljø

MANUELT: Klærne som kommer inn til Fretex, må sorteres for hånd og sorteres i ulike kvaliteteter.

Uholdbart forbruk

I Norge er vi flinke til å gi klær til gjenbruk. Vi leverer inn omtrent like mye klær som vi kaster. Altså rundt 30 000 tonn i året. Det er bare under tre prosent av dette som selges tilbake til norske forbrukere. Vi er derimot i verdenstoppen på kjøp av nye klær. Med andre ord: Vi gir bort våre brukte klær og kjøper oss god samvittighet slik at vi kan kjøpe nye klær.

– Det er én ting du som forbruker helt klart kan gjøre: Stopp å konsumere så mye. Kjøp god kvalitet som du tror vil vare lenge. Kjøp brukt. Bli med i bytteringer og donér til organisasjoner som bytter klær. Lei klær om du kan, og få ting reparert, sier David Watson.

Men dette er ikke bare forbrukernes ansvar. Her må også myndighetene på banen.

– Politikerne kan lovfeste for eksempel minimums kvalitetsstandarder for klær, og de kan sørge for å belønne dem som leier. En typisk forbruker kan ikke vurdere kvalitet og holdbarhet på et plagg, så vi må få bedre merking. Mer holdbare klær vil kanskje koste mer, men vi vil spare penger på lang sikt. Vi trenger at klær er dyrere. Vi kan og bør skattlegge jomfrumaterialer. På den måten kan myndighetene dytte bransjen i riktig retning, forklarer Watson.

Pante klær

– Klesbransjen burde bli bedre på å guide forbrukeren til å ta de rette valgene, men produsentene er først og fremst avhengig av at innovasjonen er på plass. Vi trenger å få inn resirkulerte tekstiler, sier Margrethe Vikanes.

Hun jobber som bærekraftsjef i Pierre Robert. Selskapet lager produkter som typisk sett ikke går til gjenbruk, som sokker og strømpebukser. Det hindrer dem på ingen måte i å prøve ut andre miljøvennlige løsninger.

I samarbeid med en Coop-butikk på Bislett i Oslo har selskapet det siste året hatt et forsøk med pant på strømpebukser. Prosjektet har fått mange positive tilbakemeldinger.

– Det er en kjempemulighet til å gjøre det samme med klær som med flasker for eksempel. Når produktet er brukt opp, kan du levere det og få pant for det, sier Vikanes.

Selv om det er mye som kan gjøres i retning av mer miljøvennlig produksjon, poengterer Vikanes at det beste vi alle kan gjøre for miljøet, er å få ned overforbruket.

– Om 20 år ser jeg for meg at vi bruker klærne på en annen måte. Kanskje har vi en jakke som kan forandres fra sommer- til vinterjakke, og så bruker vi den gjennom hele året. Jeg tror også materialene vil være basert på gjenvinning, sier hun.

Søppel som ressurs

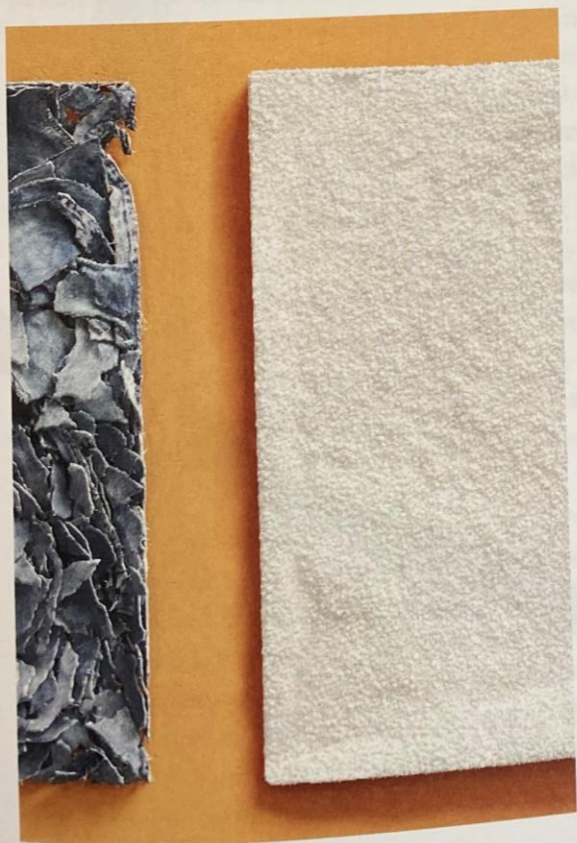
I Sverige har de allerede i mange år jobbet aktivt for å bli verdensledende i å minimere og nyttiggjøre seg avfall. Tekstiler er intet unntak.

På tampen av 2020 åpnet Siptex; verdens første tekstilsorteringsanlegg i industriell skala, i Malmø. Siptex består av fire maskiner som er produsert av det norske innsamlings- og panteteknologiselskapet Tomra. Maskinene sorterer tekstiler ved bruk av NIR (Near Infra Red Technology) og VIS (Visible Light Spectroscopy), og har kapasitet til å sortere 4,5 tonn tekstiler i timen. Noe som tilsvarer 24 000 tonn i året.

Siptex er laget for å sortere tekstiler som ikke lenger kan brukes. Sortering av klær til gjenbruk kan ikke gjøres av maskiner, da det baserer seg på en forståelse av trender og salgbarhet.

Siptex sorterer etter farge og materiale og kan skille mellom 14 forskjellige kvaliteter. Det kan også sortere noen typer klesplagg laget med ulike tekstiler, og kan se hvor mye bomull plagget består av. Dette er gull for de som driver med tekstilresirkulering. De behøver tekstiler som er så rene som mulig. Siptex sorterer både mye raskere og mye mer nøyaktig enn man klarer for hånd.

Noen velger å ikke fly, noen har kjøpestopp
et år, noen spiser ikke kjøtt. Alle kan gjøre
noe, men hvis man ikke gjør noen ting, skjer
ingenting – Line Houge, Smallmatters

KASTES: Janicke Lorange i Smallmatters forteller at mulighetene for å gjenbruke tekstiler fra renseriene er mye større enn det de har kapasitet til per nå.

Nytt liv

Times Magazine kårer hvert år de 100 beste oppfinnelsene som gjør verden til et smartere, bedre og morsommere sted. På listen for 2020 finner vi produktet Circulose som er laget av det svenske firmaet Renewcell.

Circulose er en masse laget kun av resirkulerte tekstiler. Dette kan brukes om igjen til å lage nye nedbrytbare tekstiler som viskose og lyocell.

Renewcell bruker rester fra spinneri, avklipp fra klesproduksjon, feilproduserte varer og avfall fra forbruker. De vil helst ikke ha hele, brukbare plagg. Disse bør heller gå til gjenbruk.

I en sirkulær tekstilindustri skal maskinell eller kjemisk resirkulering være aller siste utvei, når klærne absolutt ikke kan brukes lengre.

På fabrikken blir knapper, glidelåser og lignende fjernet. Materialet blir kvernet opp, strippet for farge og elastan og gjort om til Circulose-masse ved hjelp av miljøvennlige kjemikalier og fornybar energi.

Tekstilmaterialer Renewcell lager, er, ifølge dem selv, av like god kvalitet som bomull, og loopen kan kjøres igjen og igjen. Renewcell har drevet med småskalaproduksjon siden 2012, men i fjor begynte virkelig ballen å rulle. Levi's brukte Circulose til å produsere sine mest miljøvennlige jeans noensinne, og H&M brukte det i sin Conscious Exclusive-kolleksjon.

Renewcell har siden starten samarbeidet med H&M, og i 2017 kjøpte kleskjeden seg også inn i selskapet. I 2020 inngikk de to selskapene en avtale om at H&M gjennom en femårsperiode gradvis skal øke bruken av Circulose i sin klesproduksjon.

For å få til dette må Renewcell skalere opp. I løpet av 2021 begynner byggingen av en større fabrikk, og da satser Renewcell på å kunne tidoble produksjonen sin.

Målet er at de skal kunne gjenvinne en million plagg, eller 60 000 tonn tekstilavfall i året, innen 2022.

En del av helheten

Veldig mange produsenter lener seg på resirkulering som en bærekraftig måte å kunne fortsette vårt enorme forbruk på. Det vil ikke fungere før vi resirkulerer alle tekstilene i verden på en 100 prosent miljøvennlig måte. Kanskje kommer vi dit en dag, men enn så lenge starter den eneste løsningen med det som har blitt mange miljøbevisstes mantra: Reduce, Repair, Reuse, Remake, Recycle. Kjøp mindre, kjøp kvalitet, kjøp brukt, reparer det du har, bruk det til det ikke kan brukes lenger og resirkuler.

For at vi skal klare å nå klimamålene, må alle eikene i hjulet være på plass. Selv om de hver for seg bare har en bitte liten del av løsningen.

Line Houge vil at Smallmatters skal ha en av dem.

– Det blir overveldende for mange når man snakker om så store ting som bærekraft og sirkulærøkonomi. Mange tenker at dette handler ikke om meg. Det er ikke så farlig hva jeg gjør. Det er derfor vi heter Smallmatters. Vi tenker at alt er bedre enn ingenting. Alle monner drar. Hva kan vi gjøre i yrkeslivet og som privatpersoner for å bidra? Vi kan ta noen valg. Noen velger å ikke fly, noen har kjøpestopp et år, noen spiser ikke kjøtt. Alle kan gjøre noe, men hvis man ikke gjør noen ting, skjer ingenting, sier Line Houge fra Smallmatters.

IDA LØVDAHL ALVSEN er frilansjournalist tilknyttet Norpublica. Ida er brennende engasjert i konstruktiv journalistikk. En praksis som forsøker å skape et mer helhetlig nyhetsbilde med å inkludere saker som omhandler utvikling, framgang og mulige løsninger på de store utfordringene samfunnet står overfor.

KJERSTI VEEL KRAUSS er fotograf og journalist. Hun var én av stifterne av frilanskollektivet Norpublica. Kjersti er fortellende journalist som elsker når kompliserte ting kan forklares, vises eller fremstilles på en visuell og engasjerende måte.